

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. február 14.

Csütörtök.

XX. évfolyam. 14. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szerkesztési részét illető közlemények, úgy az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. János Mózes könyvnyomdája küldendő.

Hirdetmények díja:

4 hasábas petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyitlatter sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyitlatter díja előre fizetendő.

Szell miniszterelnök a választásokról.

— Elmondotta a képviselőház febr. 9-iki ülésében. —

Mióta közpályán működöm; amióta mint fiatal kezdő ember a közpályára hivattam kerületem bizalma által, ideálként állítottam magam elé, hogy az, aki ebbe a terembe belép, a nép bizalmának letéteményese és a tiszta bizalomnak képviselője legyen. Én ideálként állítottam magam elé a tiszta választásokat, a nép akaratát és bizalma spontán, közvetlen és tiszta megnyilatkozásának az ideálját.

Én tizenkétszer lettem megválasztva és ebben a tizenkétszeri választásomban azok, akik velem érintkeztek, tudták, hogy én repudáltam és utáltam mindent, ami csak messziről is befolyásolás, vagy a megvesztegetés színét hordja magán. És mégis nekem is kellett hordani mindig a magam erejéből, beszéljünk őszintén, legitimus költségeket néha elég terheseket, (Zajbafelől. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) amint önöknek is kellett, amelyek elől kitérni legtöbbször nem lehetett és önöknek sem lehet. És hogy nem lehet az ugynevezett legitim költségek elől kitérni az életben, mutatja a kuriai bíráskodási törvény, amelybe az élet kényszere alatt mindnyájan bele vettük azokat. Ideális szempontból nem helyes — tudom, — de az élet exigenciáival számolni kellett. Ez az én felfogásom ma is. Az én regimém alatt 35 választás történt és éles küzdelmek is voltak a szabadelvűpárt és függetlenségi párt jelöltjei között is többször. És a 35 választás lefolyt a nélkül, hogy egyetlen egy panaszt hallottam volna. Ez a 36-ik választás járt egy, a választás tényén kívül álló szerencsétlen incidenssel. A 36-ik választás tanúsítja, hogy milyen korrekciós eszközökkel dolgozom én, hogy milyen szellem vezet, mert ha más szellem vezetett volna — nem mondom, hogy a képviselő ur mondja, vagy vele gyanúsítana — de ami felett nyugtalanságot árul el, akkor az a 35 választás vetett volna föl jelenségeket, amelyeket a Házban szóvá tettek volna és amelyeket a közvélemény felkapott volna, de ez nem történt. Hivatkozhatom arra is, hogy volt választás, ahol a szabadelvűpárt az illető kerületben jelöltet sem állított, mert siker kilátása nélkül, minden áron való küzdelemre nem helyes vállalkozni és én nem biztattam az ellenkezőre, sőt ebben megerősítettem, hozhatok föl magam mellett nemcsak kijelentéseket, de tapasztalatokat is, melyek két év alatt megmutatták az életben, miképpen gyakorolom a választások vezetését.

Immár tényeket hozhatok fel, amelyek mind nem ellenem, hanem mellettem bizonyítanak.

Nekem választási kasszám nincs; (Általános helyeslés.) edolgozokba nem elegyedem; minden párt a maga legitimus költségeit viseli és hozza össze úgy, ahogy tudja. (Élénk helyeslés.)

Ami a második kérdést illeti: hogy igaz-e, hogy a kormány a marosvásárhelyi választást megelőzőleg úgy a kinevezett rendőrkapitánnyal, valamint a polgármesterrel a betöltendő polgármesteri állásra vonatkozólag előre megállapodott, erre nézve megjegyezhetem, hogy én a kinevezett rendőrkapitánnyal semmi érintkezést a választást megelőzőleg nem folytattam azóta, hogy megszűnt a képviselőház. Ha az én egyéni óhajom szerint ment volna a dolog, mert nekem is, mint aki ez idő szerint az ország kormánya és a szabadelvű párt élén állok, óhajaim lehetnek és kell, hogy legyenek a választásokat illetőleg. Mondom, ha az én óhajom szerint ment volna a dolog, valóban a marosvásárhelyi választás el is maradt volna, ha az a szerencsétlenség be nem következik, amely Marosvásárhely városának első kerületét, mindnyájunk és az ország fájdalmára megfosztotta attól a képviselőtől, aki oly méltán képviselte, valószínűleg ezek a választások elmaradtak volna. Ezt mellékesen tettem hozzá, hogy a képviselő urak belém lássanak és illusztrálva lássák, hogy midőn a választási kérdés megmozdult, általában nem is óhajtottam, hogy Marosvásárhelyen ez idő szerint választásuk legyenek. És erre igen sok tanút tudok állítani. Ennek idejében heteken keresztül, amidőn megkérdeztem, azt a nézetet fejtettem ki, hogy én általában nem óhajtok Marosvásárhelyt választást ez idő szerint és azt sem óhajtottam, ami a választást előidézte.

„Igaz-e, kérde végre harmadszor a képviselő ur, hogy a miniszterelnök ur szigorúan utasította Mikó Árpád főispánt, hogy minden eszköz fölhasználásával haszon oda, hogy a marosvásárhelyi választáson a kormánypárt jelöltje jusson győzelemre?”

Egyszerűen azt felelem az előbb mondtak alapján, hogy ez nem igaz, mert sem Mikó Árpádot, sem mást nem utasítottam, hogy minden eszközt használjon föl, hogy a győzelem a szabadelvű párt jelöltjéhez fűződjék. Még egy megjegyzést teszek, mert azokra illik, amiket Papp Elek képviselő ur mondott.

Azt mondja nekem, hogy én fölhívtam ide a maros-tordai főispánt és

mi megválasztottuk itten a szabadelvű párt, vagyis a kormány hivatalos jelöltjét. Én általában hivatalos jelöltet nem ismerlek. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ezt a szót valódi értelmében értem. (Élénk helyeslés.) Minden kerületnek meg van a maga szabadelvű pártja és annak megvan a maga hivatalos jelöltje. Hogy annak a kerületbeli szabadelvű pártnak hivatalos jelöltje azután a szabadelvű központi párttal érintkezésben áll, az a dolog természetében rejlik, azt önök, akikkel a külső függetlenségi pártok vezetősége összeköttetésben áll, igen jól tudják. Én mindig azt tartottam és vallom, — hisz a lefolyt választások, melyekre előbb hivatkoztam, e mellett tanuszkodnak — hogy ez a leghelyesebb politika és a szabadelvű párt győzelmének fő biztosítékát abban a nagy harcban, mely előtt állunk és amely, remélem, loyális lesz mindkét oldalról és amely remélhetőleg a szabadelvű pártnak fogja a többséget megszerezni, abban látom, hogy én igenis loyális eszközökkel dolgozom, morális és elvi eszközökkel és mikor szabadelvű párti mozgalomról van egy kerületben szó, mindenkinek, aki onnan jön, akár szabadelvű párti ember, akár az ottani szabadelvű párt elnöke, akár más hivatalos vagy nem hivatalos egyén, én mindig azt mondom, ha véleményét kérnek, hogy azt jelöljék, akinek legerősebb gyökere van a kerületben, akit a kerület szabadelvű pártja és a kerületi többsége legalkalmasabbnak tart arra, hogy bizalmával fölruhazza és akinek ottan gyökere van, azt én morális támogatásban részesítem, olyanban amilyent a törvény megenged, mert én a törvényt respektálom.

A közigazgatási eljárás egyszerűsítése.

Ugy halljuk, a belügyminiszteriumban immár teljesen elkészült s még a költségvetési vita folyamán a képviselőház asztalára kerül az a törvényjavaslat melyről a miniszterelnök, mint a belügyi tárca vezetője, a pénzügyi bizottságban s a Ház előtt is emítést tett, s amelynek célja a törvényhatósági közigazgatás körében az eljárás egyszerűsítése. A nyújtandó előterjesztés lényegében fölhatalmazási törvényjavaslat. Megjelöli a közigazgatás egyszerűsítése szempontjából célba vett intézkedéseket s fölhatalmazást kér a belügyminiszter részére abból a célból, hogy ezeket az intézkedéseket életbe léptethesse. A törvényjavaslat célja s a tervbe vett rendszabályok nagy része a miniszterelnök nyilatkozataiból már ismeretes s birja is a Ház helyeslését. Előrelátható ennél fogva, hogy a Ház nagyobb vita nélkül hozzá is fog járulni ehhez az előterjesztéshez.

Levél a magyar nőkhöz.

Kolozsvár, jan. 31.

II.

Mig ezeket bámultam, egy igazi magyar uri ebédli képe járt eszemben: himes asztal, körüle, székek, a falak mentén egy-egy karospad, pohárszékek, az egyik sarokban az említett rácsos ajtaju faliszekrény, egy másik sarokban egy hatszögletű himes asztalka apró székekkel, a kandalló mellett a himes láda is helyet foglalhat, mint fűzősár, a földön élénk mintájú székelyszőnyeg a tálasokon vásárhelyi magyar stílusú tányérok és kulacsok, s az egész szobának meleg otthonias színezetet adva, piros rózsás varrottas függönyök és terítők. — Azt hiszem, a valóság még szebb lenne e képnek és — hogy a dolog praktikus oldalát se tévesszük szem elől 400–500 frtnál többre nem kerülne. Ezért egy minden ízében magyar, minden kis részletig érdekes és gyönyörű szobánk van. De a kinnek egész berendezésre nem is telik, ne mulassza el, hogy egy-egy ilyen himes butort be ne szerezzen. Készítenek olyat is, a melyen a fát természetes minőségben meghagyják, ezt aztán az ember maga tetszése szerint kifestheti az olcsó u. n. technikai festékekkel és belakozhatja. Olcsó és nagyon eredeti karácsonyi ajándék pl. egy kis polcz. asztalka, szék, falra való fatányér, tálcza, stb. — A fatányér darabja 3 korona, asztal 6 szögletű esztorgályozott lábakkal (milyen csinos dohányzó asztalka lenne) 10 korona, szék 4 korona.

Láttam nagyon csinos zongorapadot himzett butorra kalotaszegi varrottással kárpitoztatva, nagyon elegáns volt; láttam aztán egy kis fülkeberendezést ugyancsak ilyen utorokkal és varrottas függönyökkel, elragadóan bájos volt.

S aztán — ami nagy előny — bármilyen, soha nem látott formán szívesen megkísértenek, sőt örvendenek, ha valami újat tanulhatnak.

Csakugyan művészi intelligenciájú emberek ezek. Ösmerek egy körösfői faragót, aki új, meg új mintákat talál ki; mikor egy alkalommal megkérdeztem honnan veszi a mintákat, önértékesen mutatott a homlokára: „Van itt instálom még elég.”

Ha annak az embernek elég munkája lenne, hogy abból egy kis tökélet gyűjtve megfelelő műhelyről, kellőleg kiszárított fáról stb. gondoskodhatna, még szebb és korrektebb munkát adna, mert izlését fejleszthetné, kézi ügyességét gyakorolhatná.

A szobák díszítésének kiegészítőjéről, a marosvásárhelyi festett tányérok, kancsókról, vázák, akárcsak egy-két szót mondani. A legszebb, amit e neuben láttam, 6 falra vagy pohárszék tetőjére dísznek való tányér volt, mind különböző nagy stílizált virággal. Pl. az egyikben egy a most annyira divatos iris volt, másikon tulipán a harmadikon napraforgó, voltak köztük magyar stílusú tulipánosok, hagymások, stb.; drabja 60 fillér; falon bámulatoson szép hatású. Ugyancsak ilyen vázák, talak, mesésen olcsó áron.

De, már szinte tulságosan is hosszúra nyúlt ez a pár sor, a melyen a magyar hölgyek figyelmét a még olyan kevésre méltatott szép iparunk egyes czikkeire felkaptam hívni.

De a téma magával ragadott, hiszen kimeríthetetlen. Lelkünk megilleti minden, a mi szép, bármiben nyilatkozzák is meg, s ha ez a szép egyszerűség a miénk, a mi népünk művészi tehetségének munkája, még közelebb áll a szívünkhöz. — Még nagy, hatalmas nemzetek is féltő gonddal őriznek, dédelgető szeretettel ápolnak, lelkesedve magasztalnak mindent, amispecziálisan, az övék, a miben nemzeti karakterük érvényesül. Annál inkább kell nekünk maroknyi Magyarországnak, nemzetiségek közé élve, idegenektől környékezve, teljes erőnkkel megfeszítve őrizni, ápolni és dédelgetni mindazt, a mi a specifikusan egyéni mivoltunk megnyilatkozása. — Higyjék el hölgyeim, e munka nagy része a miénk, a magyar nők, épen azért mert mindenre kiterjedő, finom női lelket, egész szívvel igényel. A mi vállainkra nehezedik tehát a feladat (oh, hiszen nem nehéz feladat), hogy a magyar házi-ipart legjobb tehetségünk szerint támogassuk, mert azzal fejlesztjük, azzal kenyeret adunk a népnek, azzal magyaros izlésűvé tesszük környezetünket.

Szeretném, ha a felsorolt iparcikkek egy-egy

szép példányát önöknek bemutatnám; azt hiszem, lesz is reá alkalmam. Meg vagyok róla győződve, hogy nemesak magyar lelkük, hanem esztétikai izlésük is szépnek fogja találni. — Az Erdélyi Kárpát Egyesület — addig is, míg az iparpártolás nemes tervének teljes programja életbe lép — a legnagyobb készséggel és hazafias örömmel vállalkozik a közvetítésre; megrendeléseket elfogad s gondoskodik arról, hogy a kívánt munka a legrövidebb idő alatt, természetesen az eredeti árban, a megrendelő kezéhez jusson.

Adja Isten, hogy a hazai népipar gyakorlati pótlásának nemes eszméje ne maradjon csak terv; s hogy tényleg megvalósulhasson, nagy részben a magyar nők támogatásától függ; tehát bizzunk benne!

Radnotiné Hrabovszky Irén.

A marosvásárhelyi választáshoz.

— A ki egyedül ártatlan. —

Marosvásárhely, febr. 10.

A ki figyelemmel olvasta az ellenzéki lapok közleményeit, s a képviselőházban elmondott beszédek az itteni véres választásról, az tudhatja, hogy a szomorú következményekért felelőssé van téve a rendőrkaptánytól fel — Széll Kálmán miniszterelnökig mindenki. *Csupán a függetlenségi párt egyedül az, a kit semmiféle mulasztás nem terhel, a kit vád nem érhet, a ki teljesen ártatlan*, a kinek semmiféle része nincsen a véres következmények előidézésében.

E levelemnek egyes-egyedül az a célja, hogy néhány esettel, mint szemtanú, valóban megvilágítsam, hogy csakugyan mennyire ártatlan az itteni függetlenségi párt s hogy lehetséges mennyire felelőssé tenni a történt végzetes dolgokért. Tényekre hivatkozom, nem a levegőből beszélek. Tekintélyes egyénekkel történt eseteket sorolok fel, melyek fényesen igazolják, hogy a szívenedélyek már a választást megelőző napokban oly nagy mértékben fel voltak ingerelve, hogy szinte előre meg lehetett volna jósolni a szomorú következményeket.

Egyik grófné (Tholdalaghyné) hajtattott keresztül a városon a szomszéd községben levő birtokára. Az utcán egy, ellenzéki emberekből álló, nagyobb tömeg rárohant a kocsira, a lovakat botokkal agyfőbe verték, elannyira, hogy a szegény párak csak nagy nehezen tudták a kocsit elvonsozni a birtokig, a hol aztán egyik összerogyott, kimúlt a világból. A grófnét — mivel nő volt — nem bántották tetteleg, csak szidalmazták.

Báró Kemény Ákos orsz. képviselő kocsiját is megtámadták, kövekkel hajigálták s hogy ép bőrrel megmenekülhetett: csak a kocsis lélekjelenlétének köszönhető, a ki gyors hajtással kihajtott a nagy közútról.

Nagy Sándor E. M. K. E. pénztáros, tekintélyes gyógyszerész, a szabadelvűpárt egyik vezérének, szintén megtámadták az utcán össze-vissza köpdösték.

Egyik városi orvos, szintén kormánypárti férfi, sétált az egyik utcán, hol ellenzéki férfiak csoportosan állottak. Drága prémes bundájának köszönheti, hogy a hátulról orozva ejtett szúrás mélyebb sebet nem okozott neki, csak megkarcolta.

D. jómodu kereskedő — a kormánypárt híve — épen érkekezten volt egyik este. Egy felizgatott ellenzéki csapat berontott a házába, a már alvó D.-t felköltötte s a halálra rémült asszonyt erővel rákényszerítették, hogy tüzze ki házára a Bedőházy függetlenségi jelölt zászlóját.

Egy másik kereskedőnek az ablakait verték be s számtalan kormánypárti választó van, a kit esti kirándulásai alkalmával jól elpáholtak a függetlenségi polgártársak.

Még sok-sok esetre hivatkozhatnánk, melyek mind azt bizonyítják, hogy a függetlenségi párt már hetekkel előre terrorizált, izgatta a népet s saját organuma ebből diadonszerűen kivette a részét.

A folyamatban lévő vizsgálat sok mindent fog napfényre hozni. A mig azonban ez nyilvánossá lesz, az itt felsoroltakból is láthatni, hogy a függetlenségi párt csakugyan mennyire ártatlan.

P. Gy.

Tanügy.

Népoktatás Háromszék vármegyében.

— Csánki Gyula kir. tanfelügyelő jelentése. —

I.

Mint a közg. bizottság tanügyi előadójának, 137 bizottsági üggydarab lett január hó folyamán részemre kiosztva, a melyek részben ülésen kívül, részben a jelen ülésben előadva mind elintéztettek, illetőleg elintéztést nyerendnek.

Hivatalom e keretben mozgott közigazgatási munkásságának nevezetesebb tárgyai voltak a következők:

Első sorban a beiskolázás és a rendes iskolába járás ellenőrzése; aztán az 1899–900. tanévi statisztikai adatok folytatolagos összeállítás és a fő kimutatások megszerkesztése; az állami és községi iskolák költségvetéseinek megállapítása ezéjából a vallás- és közoktatásügyi miniszterium számvevőségéhez való felterjesztése s ezzel kapcsolatban az előbbiekkel a tandíjmentességre igényt tartható szülőknek a tandíjfizetési kötelezettség alól való fölmentése; a gazdasági ismétlőiskolák részére államsegélyért folyamodó községek kérvényeinek felterjesztése; az 1900. évben történt tanító-változásokról szóló kimutatás összeállítása és a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz felterjesztése; ezzel kapcsolatban a tanítóknak, kik az orsz. nyugdíjintézetnek még nem tagjai, okmányaik beadására felszólítása; ott a hol annak szüksége előállt, a községi előjáróságoknak az iskolaszékek újjaalakítására való utasítása; a 30 filléres hozzájárulási díjakra vonatkozó kimutatás összeállítása; az állami iskolák gondnokságainak, arra való tekintettel, hogy a beiratási díjak a folyó iskolai évtől kezdődőleg ismét a tanítói és ifjúsági könyvtárak gyarapítására lesznek fordíthatók, ezen könyvtárak kezelésére vonatkozólag, kezelési szabályzat készítésére való felhívása; az állami és községi iskolák tandíjmentes növendékei számára engedélyezett és az egyetemi nyomda igazgatósága által ez iskolák helyi hatóságai részére megküldött tankönyvek vonatkozó átvételi elismervények egybegyűjtése és a tud. egyetemi nyomda igazgatóságához felküldése, stb.

A beiskolázás és a tankötelesek rendes iskolába járatása körüli teendőinek elmulasztásáért, avagy hanyagul, vagy nem a szabályoknak megfelelőleg történt teljesítéséért, az aldobolyi, nagyborosnyói, baróthi, hilibi, osdolai, sósmezői és k. martonosi községi előjáróságok ellen kellett, az 1501–95. sz. k. b. határozat értelmében bírságolást kérnem.

Az 1899–900. évi népoktatási statisztika végösszegeit a következőkben van szívesem megismertetni a tek. bizottsággal:

I. Tankötelesek: Az 1899–900. tanévre összeíratott vármegyénkben 25.921 iskolaköteles korban levő növendék; ezek közül mindennapi iskolaköteles volt (8986 fiú és 8925 leány) összesen 17.911, ismétlőiskolaköteles (4121 fiú és 3889 leány) összesen 8010.

Vallás szerint volt a mindennapi és ismétlőiskolakötelesek között 8189 róm. kath., 468 gör. kath., 5127 gör. kel., 10.937 ev. ref., 48 ág. hitv., 930 unitárius és 172 izr. Anyanyelvre nézve pedig 21.705 magyar, 16 német, 4192 román és 8 tót.

II. Iskolába járók: A 25.921 tankötelesből iskolába járt összesen 19.652 és pedig 14.930 a mindennapi iskolába, 2215 az általános, 1497 a gazdasági ismétlőiskolába, 270 az iparos, 15 a kereskedő tanonc, 262 a polg. fiú, 173 a polg. leány és 290 a vármegye területén levő középiskolákba.

Vallás szerint volt ezen iskolába járók között 6600 róm. kath., 187 gör. kath. 2726 görög kel., 9117 ev. ref., 31 ág., 838 unit., és 153 izraelita, Anyanyelvre nézve pedig 17544 magyar, 14 német, 2068 román, 20 tót, 2 rutén és 1 más anyanyelvű. Nem járt iskolába 6269 iskolaköteles és pedig 2861 fiú és 3408 leány.

III. Az iskolákról: Az 1899–900. tanévben az öt polgárit, egy kereskedő és négy iparostanonciskolát is számításba véve, volt a megyében 159 népoktatási intézet. E számban sem az általános, sem a gazdasági irányú ismétlőiskolák nem szerepelnek; az utóbbiak száma e tanévben is 25 volt. Jelleg szerint volt a 149 elemi iskola között 58 állami, 31 községi, 27 róm. kath., 18 gör. kel., 9 ev. ref., 2 unitárius, 2 magán és 2 egyesületi.

Ez iskolák közül magyar volt a tanítási nyelv 143-ban, román 16-ban.

IV. Az elemi és ismétlőiskolák fentartási költségeiről. Az elemi iskolák 1899—900. tanévi fentartási költsége összesen 364 ezer 946 koronát tett ki, mely összegből személyi kiadásokra fordított 329,826 korona; dologiakra 25,120 korona.

A Rudolf-kórház egy éve.

— Dobay János, kórházi igazgató jelentése. —
(Folytatás.)

Ilyen viszonyok között természetesen a múlt év sem végződhetett oly kedvező anyagi eredménnyel, mint a megelőző évek némelyike midőn csak fél akora igazgatási költségeink valának, hanem a megelőző 1899-ik évhez képest az eredmény mágis nagyon kedvezőnek mondható, mert csupán 480 koronával haladták meg kiadásaink a bevételeket pedig mikor nekünk a belügyminiszter ur által is elismert számításaink szerint egy ápolási nap 56 krba kerül s mi csak 50 krt kaptunk érte 15 ezer ápolási nap után kerekén 1800 korona deficitünknek kellett volna lenni s egy mi tényleg 1320 koronát megtakarítottunk. A mutatkozó csekély kiadási többlet sem történt volna meg, ha némely bevételeink, melyek december végig minden évben megszoktak rendszeresen érkezni ezen évben meg nem késtek volna. S ha még ehhez hozzá számítjuk azt is, hogy ezen hó első felében több mint 500 korona már befolyt, elmondhatjuk, hogy a múlt évi zárlatunk daczára az 1 korona ápolási díjnak elég kedvező vagyis a bevételeink és kiadásaink között levő csekély különbség aggályra egyáltalán nem adhat okot s ezen eredményt csak azon sok oldalú megtakarításoknak köszönhetjük, melyeket egyik-másik kiadási tételnél elértünk. Ezek között első sorban kell említenem azon kis konyha-kezelészetet, melyet múlt évben az intézet részére megvásárolt szántóföldön beállítottunk. Ez nemcsak az egész nyáron ellátott a szükséges zöldséggel, de a téli szükséglet jó nagy részét is fedezte. Másodszor a gabna feléket is igen olcsón vásároltuk be. Végül közel 800 koronányi megtakarítást értünk el azon csatornázás által is, melyet a szennyvizek levezetésére készítettünk s így ezek kihordási költségei fölöslegessé váltak. Szóval a legszigorubb takarékoság mellett sikerült a súlyegyet egy korona gyógyköltség mellett is a múlt évben fentartani s hogy a most folyó év a magasabb díjtételek mellett 1899. évi deficitet is befogja hozni, arról senkinek kétsége nem lehet. Ezeknek előre becsátása után tisztelttel bejelentem, hogy alap vagyonunk a múlt év végén 85160 korona 79 fillért tett ki, mely következőleg van elhelyezve: 1. Takarékpénztárakban 7893 korona 51 f. 2. Jelzálog kölcsönökben 39680 K. 3. Értékpapírokban 32 K. 4. Kamat hátralékban 2876 K. kor. 5. Építkezési számlán 34769 K. 28 f. Összesen 85160 K. 79 fillér.

Alap vagyonunkat a mint a tisztelt közgyűlés előtt tudva van külön bizottság kezeli nagy odaadással és lelkiismeretes buzgósággal. A vagyon kezelő-bizottság, miként évek során mindig, úgy a múlt év folyamán is mindent megtett, hogy alap vagyonunk után minél nagyobb jövedelmet biztosítson intézetünknek s ha a legnagyobb elővigyázat és legodaadóbb munkásság daczára is a künn lévő kamatok összege nagyon felszaporodott, ez kizárólagosan azon nyomasztó közzgazdasági viszonyoknak tudható be, melyek néhány év óta vidékünkön uralkodnak. Akár, hogy meg legyen is okolva azonban a fennálló magas kamat hátralék, de az már bizonyos, hogy intézetünk érdeke azt kívánja, hogy ezen bajtól lehetőleg szabaduljunk. Elnök báróné ő méltóságával tüzetesen megbeszélvén ezen dolgot, abban állapodtunk meg, hogy ezen jelentésem rendén azon előterjesztést tegyem a tisztelt közgyűlésnek, hogy méltóztatnék meghatározni, illetőleg elrendelni, miszerint az intézet alap vagyonából ajálzálogra kiadott kölcsönök 5 év leforgása alatt lassanként bevonassanak. Az 5 évi határidő azért lenne kimondandó, hogy a kölcsön vevők kellőképpen elkészülvén a nagyobb tőke bevonás egyes községekben nagyobb vagyoni megrázkódást vagy egyeseknél esetleg kárt ne idézzen elő. Ezen határozat indokál szolgálhat azon körülmény, hogy mint nyilvános jellegű kórháznál a törvény értelmében a fentartási költségekből azon részt, melyet a tőkénk ka-

matái és egyéb biztos bevételeink nem fedeznek, a napi ápolási költségekkel kell pótolni, nem sokat határoz, hogy kelljen tőkénk után egy-két százalékkal többet kapnunk, hanem az a fő dolog, hogy azon kamat jövedelem, melyre költségvetésünket bázirozzuk egész bizonyosan be is folyon. Tisztelettel kérem, hogy ezen indítványomat köljün tárgyalni és erre határozatot hozni méltóztatssék.

(Folyt. köv.)

Az egyház bálja.

K.-Vásárhely, febr. 12.

Ilyen is van és abban különbözik a többi bálaktól, hogy ez egyszerű és mégis kedélyes, valóban élvezetes. Két ifju ember állott most a rendezőség élén, s illő időben megkezdették vendégeket táborzó munkájukat. Nem mondják, hogy máskor is ők végzik ezt, de nem is panaszkodnak. Öszinto szívességet láttak mindenfelől, jóindulatot az egyház iránt. Az áldozatkészség meg volt mindenkiben, sőt egy lelkes ifju ur nemes felhevülésében egy kis esomag gyufával is szolgált, hogy megmentse az egyházat a kiadástól. Talán az adományozott gyufák lángja az egyház iránt lángoló érzelmeinek volt a szymboluma? ... Kár, hogy oly rövid életű egy nőmet gyufaszál.

A kántor a megmondhatója, hogy hogyan — mert az említett gyufabeli adományt ő kezelte — felgyultak a városház dísztermében elhelyezett lámpák, vakító fényt árasztva szét, hogy szép zsebkezdőjét egyszeri használat után megláthassa minden ifju és a legoklatásabb módon meggyőződjék arról, hogy minden fénynek fekete árnyéka van.

No, de azért volt határtalan jó kedv, mely a késő hajnali órákig eltartott. Három négyest járt végig a vidám ifju sereg teljes számban. (Mintegy 60 pár.)

Kétféle sikerről szoktak referálni a báli tudósítók. Én is úgy teszek. Az eddigiektől csak abban térek el, hogy én az erkölcsi sikert többre becsülöm az anyaginál. A fesztelen jókedv azt hiszem mindig többet ér 160 korona tisztajövedelemnél.

160 korona! ... No hát ez is elég a mostani világban, a mikor még a tánczó párok számát is korona értékben számítják a báli tudósítók és a hosszú életkort kívánó emberek szintén e számításra kell alkalmazni évek számának kimutatásában a jelenkor báli lámpáitál csinált levegő élvezete mellett.

Köszönet a város nemes lelkű közönségének adakozásáért. Köszönet Müller Ferenc pénztáros urnak a pénztár pontos kezeléséért, Süks Károly, egyháztanácsos, ellenőr urnak a reá bizottságban hűséges sáfárkodásért, Bécsi Dániel gazdagondnok urnak, a bál sikere érdekében kifejtett buzgó fáradozásáért. A két elnöknek nem kell köszönet. Ők elég fényesnek tartják magukra nézve azt a jutalmat, melyet a nemes szórakozásban töltött éjnek örökké kedves emléke nyújt.

— n. —

Ujdonságok.

— Személyi hír. Dr. Jancsó Benedek, fővárosi tanár, a román kérdés nagy képzettségű kutatója, kinek e téren kifejtett kiváló publicistikai működéséért csak nemrég ítélte oda a tudós Akadémia a Bródj-féle 6000 koronás nagyjutalmat, pár nap óta rokonai körében, városunkban időzik.

— Kinevezések. A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Háromszék-megyében a léczfalvi anyakönyvi kerületbe Igyártó Ferenczet, az esztelneki kerületbe Fekete Géza jegyzőt, a kovásznaiba Deák Albert községi jegyzőt, a mikóujfalusi kerületbe pedig Csákány József helyettes körjegyzőt kinevezte anyakönyvvezető helyettesekké.

— Sorozás Háromszék-megyében. Az 1901-ik évi fősorozás megyénk területén a következők rendben és időben fog megtartatni: Márczius 16. és 18-án a miklósvári járás részéről Baróthon, előállítandó 360 hadköteles egyén. Márczius 20-án Sepsiszentgyörgy város részéről, előállítandó 100 hadköteles. Márczius 21., 22., 23., 26. és 27. a sepsi járás részéről Sepsiszentgyörgyön, előállítandók száma 860. Márczius 29., 30. és április 1-én az orbai járás részéről Kovásznán, előállítandó 420. Április 3., 9., 10., 12., 13., 15.

a kézdi járás részéről Kézdivásárhelyen, előállítandók száma 925, Április 16-án Kézdivásárhely város részéről; előállítandó hadkötelesek száma 110.

— Halálozás. Nagy Jakab, a székelyföldön is ismert tilinkóművész, 48-as honvéd őrmester 80 éves korában, Hosszúfaluban, a hol már évek óta lakott, végelegyengülésben elhunyt. A nagy idők tanujának temetését Hosszúfalu község rendezte.

— Tizezer koronás alapítvány. A kézdivásárhelyi takarékpénztár a Kézdivásárhelyen felállítandó polgári leányiskola alapja javára évekkel ezelőtt elhatározta, hogy tizezer korona alapítványt tesz. E nemes határozatnak 5 év alatt eleget tett. Most midőn az utolsó 2000 koronával teljes lett a tizezer korona a magasztos mivelődési célra, örömmel hozzuk e tényt nyilvánosságra, hogy kifejezhessük érte a legőszintébb elismerésünket a takarékpénztár nemesen gondolkozó igazgatóságának, mely 28 évi fennállása óta oly sok és fényes jelt adta mivelődés és jótékonyág iránti érzékének. Sok ilyes derék takarékpénztárt a hazának.

— Lopás a kaszárnyában. A kézdivásárhelyi honvéd zászlóalj szakácsát egyik közhonvéd egyszerre hat doboz huskonnyval kínálta megvételre. A szakácsnak feltűnt a dobozokon levő 1897-es évszám, mivel tudta, hogy ez idő szerint az 1896-ik évben készített anyag van fogyasztás alatt s ezért rögtön jelentést tett a parancsnokságnál. A konzervvel kereskedő honvédet rögtön vallatásra fogták s kintűnt, hogy 343 doboz, konzervet s 59 pár fehér szarvasbőr keztyűt lopott el a raktárból, a hova egy, állítólag régi kulcs segítségével jutott be. A lopott tárgyakat azután a hol lehetett, érkecsitette mig most rajta nem vesztett. Elzárták természetesen a kaszárnyában egy egyesbe. Ennek vasrostélyait azonban föltépte s megszökött, s hazamet Alsócsernátonban lakó anyjához. Az utána küldött katoná őrség azonban újból efogja, hazaszállította K.-Vásárhelyre, hol súlyosított zár alá helyeztetett s most várja büntetését, körülbelül 5 évi börtön leendő.

— Benkő Sándor emléke. A múlt hóban elhunyt kiváló polgártársunk: Benkő Sándor emléket családja nem kevesebb, mint négy szép, alapítvánnyal örököltette meg. És pedig: a róm. kath. főgymnasium részére 271 korona 80 fillért, a polg. fiu- és leányiskolák részére 200 korona, az áll. el. fiu- és leányiskolák részére 200 korona s az ev. ref. kepeváltási alap javára szintén 200 korona alapítványt tettek le, a tettükkel is méltó utódoknak bizonyítván magukat a korán elhunyt derék közügyi férfinhoz.

— E. M. K. E. Jelmez-Bál. Nagyszabásu estélyo lesz f. hó 18-án az E. M. K. E.-nek Kolozsvárt. Régi erdélyi lakadalom bemutatásával össze-kötve fényes jelmez-bál lesz ez, melyen az erdélyi részek intelligenciájából igen sokan fognak részt venni. A régi (1702-beli) erdélyi lakadalom sorrendje a következő: 1. Előkészítők. 2. Menyasszony kikérése. 3. Nászlakoma. 4. Menyasszonytánc és bucsuztató. 5. Palotás. 6. Nászmenet. A lakadalmi menetben, melyet Dr. Szádeczky Lajos, a kolozsvári egyetemen a történelem profeszora, rendez — csak azok az urak és hölgyek vehetnek részt, kik a rend. bizottságnál előre jelentkeztek. A bálban résztvehetni bármiféle magyar vagy empir viseletben, egyéb jelmezben és báli öltözkében. A bál védnökei: Dr. Bartók György, Bölöni József, Ferencz József, Dr. Hegedüs Sándor, Br. Jósika Sámuel, Gf. Kornis Viktor, Gf. Nemes János, Pálkovits József altábornagy, Potsa József, v. b. t. t., Szacsavay Sándor, Gf. Teleki Károly, Br. Wesselényi Miklós. Az estély a nemzeti színház összes helyiségében lesz.

— Erdősítési jutalmak. A földmívelésügyi m. kir. miniszter az 1895-ik évben teljesített erdősítésekre hirdetett pályázatban résztvevő erdőtulajdonosok közül — megyénk területén a jutalmakat a következőknek ítélte oda: 1. Peselnok község közbirtokosságának 50. 60 kát. hold erdősítésért az elsőrendű nagy jutalmat 1000 (egyezer) koronát. 2. Bikfalva község közbirtokosságának 400 korona első elismerő jutalmat. 3. Bereczk nagy községnek 100 korona másod rendű elismerő jutalmat s 300 korona segélyt. 4. A bereczki róm. kath. egyháznak 200 korona III-ad rendű elismerő jutalmat s 200 korona segélyt. A megítélt jutalomdíjakból a pályázati hirdetmény értelmében Várnai Sándor kir. erdőmestert 277 K. 75 fillér, Márton Benedek kir. erdőszőlőt 55 K. 58 fillér, Kovács Pál főerdészt 133 K. 33 fillér, Darkó Gábor főerdészt 66 K. 66 f. illeti.

— Mulatság Lemhényben. Mult vasárnap este szépen sikerült mulatság volt Lemhényben a „Fe-

rencz József Tanítók Háza" javára. A táncszínművet hangverseny előzte meg, melyen a derék tanítók kitűnően sikerült dalokkal, Veress Ilona és Bene Sándor kedves dialoggal, László József plébános szép alkalmi beszéddel, Szántó Vitus, lapunk szép tehetségű munkatársa felolvasással és Szabó Antal pompás szavalattal működtek közre. Az élvezetes műsor után tánc következett, a mely a legjobb kedélyhangulatban folyt egész reggelig.

— **Nyilvános köszönet és számadás.** A háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleány nevelőintézet javára folyó hó 2-án rendezett álarozos bál alkalmával a bál anyagi és erkölcsi sikere érdekében kifejtett buzgó fáradozásukért fogadják a tisztelt bál-elnökök: Csizsár Dénesné urnő és ifj. Kovács János ur az árvaház nevében kifejezett hálás köszönetünket. Fáradozásuknak és utánjárásuknak köszönhető, hogy úgy a városban, mint a vidéken számtalanon részint felülfizetésükkel, részint megjelenésükkel adtak kifejezést érdeklődésüknek. Hála köszönetet mondunk a bálenlőknek az 50—50 korona felülfizetésért is melylyel a bál anyagi sikerét nagyban előmozdították. Egyszersmint a helyen mondunk köszönetet azon hölgyeknek és uraknak, is, kik a meghívók elhordozásával és felülfizetés gyűjtésével fáradni szívesek voltak. Ez uton a bál anyagi sikere növekedett: Zsigmond Ida, Király Rózsika és Nagy Gerő felülfizetési ivén 53 Korona 20 fillérrel, Szabó Mariska, Krinszky Emilia, Kovács István és Bánffy Béla felülfizetési ivén 60 K. 60 fillérrel. Csizsár Mariska, Farkas Margit és Kovács Ödön felülfizetési ivén 30 K. 60 fillérrel, Kovács Ödön és Mazingor Márton felülfizetési ivén 21 K. 90 fillérrel. A felülfizetők neveinek felsorolására a lap helyszűke miatt tért nem enged, fogadják azonban egyenként szíves áldozatkészségükért hálás köszönetünket. Köszönettel kell felemlitenünk János Gyuláné urnő érdemeit, ki esinos kosztümöket készített a bál érdekességének emelésére s anyagi sikeréhez 25 db jegy értékesítésével hozzájárult. Összes bevétel: Felülfizetésekből 276 K. 90 f. Jegyekből 294 K. Postás-lány gyűjtése 12 K. 60 f. Összesen 583 K. 50 fillér. Kiadás: Meghívók 28 K. Zenedij 80 K. Vegyes kiadás 7 K. 28 fillér. Gyertya, tü stb. 1 K. 48 fillér. Összes kiadás 116 K. 76 fillér. Tiszta jövedelem 466 K. 74 fillér. A háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleányház kezelő-bizottsága nevében: Br Szentkereszty Stephanie, elnök. Nagy Károly, igazgató.

EGYESÜLETI ÉLET

Kaszinónk közgyűlése.

Meghívó. A kézdivásárhelyi Kaszinó 1901. év február hó 17-én, vasárnap, délután 3 órakor a Kaszinó helyiségében tartja az ötvenkilencedik évi rendes közgyűlést, a melyre a tagokat tisztelettel meghívjuk. K. Vásárhelyen, 1901. február 12-én. Fejér Károly, elnök. Dr. Vargha Béla, jegyző. **Tárgysorozat.** 1. Elnöki megnyitó. 2. A jegyzőkönyvet hitelesítő 3 tag megválasztása. 3. A titkár évi jelentése. 4. A pénztáros jelentése a Kaszinó vagyonáról. Az 1900. évi zárszámadás előterjesztése, az 1901. évi költségelirányzat bemutatása és az e feletti határozat. 5. A könyvtárnok évi jelentése. 6. A gazda, az ügyész-jelentése. 7. A tisztviselőknek a felmentvények megadása. 8. Tisztújítás. 9. A választmány megújítása 8 rendes és 2 pótag választása által. 10. Indítványok.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos ifj. Jancsó Mózes
Főmunkatárs: Vajna Károly.

Kiadó lakás.

Kézdi-Vásárhelytt, az újuton, a Fülöp Józsiás-féle

lakásnak

fele része udvar és hozzá való kerttel kiadó. Értekezhetni lehet: özv. Fülöp Józsiásnénál.

(19. 1—3.)

Meghívó.

A KÉZDIVÁSÁRHELYI TAKARÉKPÉNZTÁR

XXVIII-ik évi

RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

saját helyiségében 1901. évi február hó 24-én délután 2 órakor tartja, melyre a részvényesek tisztelettel meghívhatnak.

Napirend.

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes tag kinevezése az alapszabály 23. §-a értelmében.
2. Az igazgatóság-jelentése a múlt évi üzlet működéséről.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. A tiszta nyereség felosztása feletti intézkedés és ezzel kapcsolatosan az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása.
5. Hét tagból álló igazgatóság választása az alapszabály 24. §-a értelmében és ügyész választása.
6. Három felügyelő-bizottsági tag választása az alapszabály 35. §-a értelmében.
7. Egy szűkebbkörű bizottság kijelölése az alapszabályok módosítása végett.
8. A Sepsí-Szt-Györgyön felállítandó „Székely Földhitelintézet” részvényeinek jegyzése felől határozni.
9. Indítványok az alapszabály 16. §-a értelmében.

A fentírt időben tartandó közgyűlésre a t. részvényesek azon figyelemzetéssel hívatnak meg, hogy az alapszabály 17. §-a értelmében minden részvényes személyesen vagy meghatalmazottja által — kinek azonban részvényesnek kell lenni — gyakorolhatja szavazati jogát és köteles minden részvényes a gyűlést megelőzőleg részvényét, szelvényeivel együtt, a pénztárnál elismervény mellett letenni.

Kézdi-Vásárhelytt, 1901. január hó 29-én.

(16 3—3.)

Az igazgatóság.

ÉRTESÍTŐ.

A Kézdivásárhelyi Kisegítő Takarékpénztár Részvénytársaság

XVI-ik évi közgyűlése

1901. évi március 3-án délután 2 órakor az intézet helyiségében lesz megtartva, melyre minden részvényes tag tisztelettel meghívatik.

Tárgysorozat.

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két tag választása (55. §.)
2. Igazgatósági jelentés.
3. Felügyelő-bizottsági jelentés.
4. A mérleg számla megállapítása és a nyereség feletti intézkedés (57. §.)
5. Az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása (57. §.)
6. Egy igazgatósági tag választása (55. §§.)
7. Felügyelő-bizottság választása (55. §.)
8. Indítványok az alapszabály 48. §. értelmében.

Megjegyzés az alapszabály 52. és 53. §§-ai értelmében. Minden részvényes tag kéri, ki szavazati jogát személyesen vagy meghatalmazott által (ki csak részvényes lehet) gyakorolni kívánja, a közgyűlést megelőzőleg legalább 24 órával részvényeit szelvényeivel együtt az intézet helyiségében az e végre kirendelt közegeknél elismervény mellett letenni.

Figyelmeztetés.

Minden részvényes kéri, az alapszabály 52., 53. §. értelmében és annak a megjegyzésben tett kivonata szerint eljárni, mert a gyűlés napján egyáltalában letéti részvények nem fogadtatnak el. (17 3—3.)

Eladó ház.

A kantában a gymnasiummal szemben lévő

LAKHÁZ,

mely a Szócs József tulajdonát képezi, szabad kézből eladó. Értekezhetni lehet Szócs Mózes urnál Kézdi-Vásárhelytt.

(18. 3—3.)

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél Kézdi-Vásárhelytt.